

Sanctiss. D. N. Sixti Papae V. Declaratio, contra Henricum Borbonium assertum regem Navarrae, & Henricum item Borbonium, praetensum principem Condensem, haereticos, eorumque posteros & successores, ac liberatio subditorum, ab omni fidelitatis & obsequii debito.

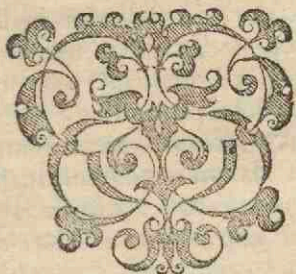
<https://hdl.handle.net/1874/389024>

9

SANCTISS. D. N.
SIXTI PAPAE V.
DECLARATIO.

*Contra Henricum Borbonium assertum Re-
gem Navarra, & Henricum item Borboni-
um, pratensum Principem Condensem, He-
reticos, eorumq; posteros & successores:
Ac liberatio Subditorum, ab omni
fidelitatis & obsequij debito.*

Ad exemplar Romæ impressum.

COLONIAE AGRIPPINAE.

Excudebat Godefridus Kempensis.

M. D. LXXXV.

SA NCTISS. D. N.

SIXTI PAPAE

DECLARATIO

Contra Hereticos...
In nomine Domini Amen. Nos Sixtus servus servorum Dei...

testimonium...
In testimonium veritatis et firmitatis...

liber...
In libris...
non...
im...
di...
no...
ti...
R...
f...
e...
a...
l...
d...
P...
a...
c...
e...
c...
n...
i...
A

SIXTVS EPISCOPVS

SERVVS SERVORVM DEI,

Ad futuram rei memoriam.

B I M M E N S A æterni Regis potentia beato Petro, eiusque successoribus tradita auctoritas omnes terrenorum Regum & principum supereminet potestas, ita bilique in petra consistens, nec vllis aduersantibus, vel etiam secundis flatibus à recto deflexa, incòcussa profert in omnes iudicia; & ne diuinæ maximè leges violètur, summa ope prouidet, & si quos ordinationi Dei resistentes inuenit, seuiore hos vindicta vlciscitur, & quàmuis potentiores de folio deiciens, veluti superbientis Luciferi ministros ad infima terræ deturbatos prosternit. Quare pro incumbenti nobis Ecclesiarum omnium, populorum, ac gentiù sollicitudine, vt animarum saluti in primis prospiciatur, & non solum famulatùs nostri, sed etiam omnia futura tempora impijs, ac detestandis monstris purgata cunctis Christiani Orbis partibus pacem afferant, & quietem, & præsertim amplissimo Gallix Regno in quo Christiana Religio omni tempore ita viguit, tantaque Regum illius pietas, fides, ac deuotio, tot in Romanam Ecclesiam merita extiterunt, vt iure optimo gloriosissimum Christianissimè cognomen ab ea sint còsecuti, ac etiam nemos de neglecta officij nostri cura vnquam apud Deum argui possimus, arma militiæ nostræ, quæ non carnalia sunt, sed potentia Deo in destructionem munitionum nunc contra duos potissimum iræ filios Henricum Borbonium quondam Nauarræ Regem, & Henricum item Borbonium olim Principem Condensè exercere compellimur. Ille enim quòdam Rex, Caluini errores, atq; hæreses etiam ab ineunte adolescentia secutus est, pertinaxq; earum patrocinium tandiù exerceuit, quoad claræ mem. Caroli Noni Francorum Regis, & charissimæ in Christo filix Catharinæ Reginae eius matris pietissimæ, atque etiam dilecti filij nostri Caroli tit. s. Chrysegoni presbyteri Cardinalis Borbonij patris sui, & Ludouici Mom-

penferij Ducis, pijs frequentibusque hortationibus, apertisque
eximia virtutis ac doctrinae Theologorum demonstrationib.
ad fidem Catholicam & Apostolicam Romanam (vt existima-
batur) conuersus, hæreticas omnes contra fidem Catholicã opi-
niones Parisijs publicè in Ecclesia damnauit, anathematizauit,
& abiurauit, fidemque ipsam Catholicam expressè professus
est, datisque subinde suis ad se, re. Gregorium Papam XII. præ-
decessorem nostrum literis, quibus eundem prædecessorem su-
preum Catholicæ Ecclesiæ caput iam agnoscens, ipsum sup-
plex deprecabatur, vt pœnitentiæ, conuersionis, & obedientiæ
suæ confessionem acceptam habere, & anteaكتورum veniam,
remissionisque gratiam concedere dignaretur, firmiter pro-
mittens se fidem ipsam Catholicam perpetuò integrè, ac inuiol-
latè seruaturum. Quib. literis, vt potè Regijs idem prædecessor
credens, & paternæ charitatis visceribus cõmotus, ac etiam gra-
uissimo Regis, Reginae matris, Cardinalis & Ducis prædictorũ
de huiusmodi conuersione testimonio adductus, illum ipsum
præteritos errores confitentem, veniamque humiliter petentè
à crimine hæresis, & à censuris Ecclesiasticis propterea incur-
soluit, & in gremium Sanctæ Ecclesiæ communionem
que fidelium admisit, omni inhabilitate ab eo sublata. Quin et-
iam vt arctiori, & firmitori vinculo ligaretur, cum eo, & Mar-
garita dicti Caroli Regis sorore, quæ ex illa Christianissima
stirpenata, atque alta facillè maritum in officio, & Religionis
Catholicæ obseruantia continere posse sperabatur, dispensa-
uit, vt non obstantibus impedimentis tertij, & aliorum forsan
inter eos graduum consanguinitatis, & cognationis spiritualis,
matrimonium inter se contrahere possent, prout in facie Eccle-
siæ contraxerunt; excursisque deinde aliquot mensibus, ille Io-
hannem Duratij Dominum Oratorem suum, qui nomine suo
de pœnitentia, conuersione, fide, & constantia sua in sedis Apo-
stolicæ conspectu sponderet, ad dictum prædecessorem dele-
gavit, habitoque pro eo publico, solemnique in aula Regia de
more consistorio, in confesso Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardi-
nalium, Prælatorumque, & aliorum frequentissimo concursu,
professus omnibus supradictis, idem Henricus tanquam Rex re-
cens ad fidem conuersus, & vt Catholicus admissus est, tota Vr-

be exultante, & ingentes Deo deconquifita & inuenta oue gra-
tias agente. Sed ille, vt erat vario & inconstanti animo, haud
multò post à Catholica fide, & debita erga sedem Apostolicam
obedientia, cæterisq; à se expressè, & cum iuramento professis
deficiens, atque in eo, quo prius erat, cœno reuolutus, à Rege
Christianissimo clam se subducens, collectoq; in loco ab ip-
sius Regis aula satis remoto, quàm potuit copioso hæretico-
rum sceleratorum, aliorumq; id genus impiorum hominum
numero, ibi ea omnia, quæ de Calvinismi detestatione, hære-
sum omnium abiuratione, ac Romanæ fidei Catholicæ & Apo-
stolicæ professione antea fecerat, palàm reuocauit, testificans,
se Calvinismum ipsum profiteri; prout professus est, eiq; hæ-
resi pertinaci, & obdurato animo semper adhæsit; & in ea hucus-
que viuens, sæpius hæreticos perduelles, ac seditiosos (quorum
caput, dux, & propugnator in Gallia, & etiam exterorum hæ-
reticorum acerrimus fautor semper fuit) ad arma contra prædi-
ctum Carolum, ac etiam charissimum in Christo filium no-
strum Henricum Francorum Regem Christianissimum, tamer-
si eum vt Regem, ac Dominum suū colere, vt sororū amare, &
sequi debebat, omnis scilicet officij, ac pietatis immemor, ad-
uersus ipsum, & reliquos Catholicos omnes concitauit, infestis-
simos exercitus, accitis etiam externarum nationum hæreticis
contraxit; à quibus omnia passim loca cruentis piorum homi-
num cædibus fœdata, sacra Dei templa temerata & direpta, Sa-
cerdotes, & viri religiosi cruciatibus trucidati sunt; oppida præ-
terea, & munitiones Catholicorum partim insidijs, partim vi,
& armis occupauit; & in eis Catholicæ Ecclesiæ ritus prohibuit,
ac sustulit, ministros, & concionatores hereticos constituit, Ci-
ues & Incolas ad eandem impietatem capeffendam minis, ver-
beribusq; coegit. Sed ne hæc quidem satis sibi esse existimans,
inter alios, intimum quendam suum nefarijs artibus suis instru-
ctum, extra Galliæ fines ad diuersa loca misit, per quem cum
primarijs hæreticis impia consilia sua communicauit, eorumq;
vires, & arma contra Religionem Catholicam, & Romani Pon-
tificis potestatem prouocauit; conciliabula quoq; hæreticorū in
diuersis Prouincijs habenda curauit; quorum nonnullis (dū ini-
quissima illa fœdera contra fidem Catholicā, ac præsertim con-
tra Ecclesias, Clerū, & vniuersos Catholicos Regni Fræcię tracta-

bantur) ille non solum iuterfuit, sed etiam præfuit: Henricus
verò Borbonius Princeps Condensis, vtroque parente hæreti-
co genitus, cum illi exitialia Caluini dogmata, eorumq; admi-
nistros pertinaciter in omni vita fouissent, eorundem patris, ac
matris secutus hæreses, consimilia facinora etiam adolescens
perpetrauit: deinde eadem illa, qua alter Henricus, opera,
viam veritatis pœnitentia, & humilitate cordis quantum con-
ijci potuit, arripiens, detestatisq;e pariter; & abinratis pub-
licè omnibus hæreticorum erroribus & deliramentis, fidem
Catholicam, vt præfertur, professus est. Quibus ad eun-
dem Pontificem perlatis, ac etiam pro eo similibus precibus
porrectis, ipse prædecessor illum ac etiam quondam Mariam
Cliuensem prætenfam coniugem suam, eodem tunc hæresis
crimine infectam, simili modo pœnitentem, detestantem, ac
profitentem ab hæresi & censuris huiusmodi absoluit, e. s. que
in gremium Catholicæ Ecclesiæ, fideliumq;e consortium
recepit; quinetiam ex paternæ charitatis abundantia, cum
eis, vt non obstante impedimento secundi gradus consanguini-
tatis, quo inuicem tenebantur, matrimoniū inter se cōtrahere
possent, dispensauit. Sed ille paulò post ad pristinam impieta-
tem rediens, deterrimamq;e illam viā, quæ signata, & impressa
erat vestigijs quondam Ludouici Condensis patris sui impij-
ssimi Catholicæ Ecclesiæ persecutoris ingressus, eisdemq;e velli-
gijs insistens, se quoque hæreticorum ac cōsceleratorum homi-
nū dicti Regni Galliæ Ducem ac defenforem, bellorumq;e ciuī-
lium, ac seditionum auctorem præstitit; militum hæreticorum
exterorum copias in Galliam transduxit, Vrbes & oppida ex-
pugnare tentauit, Tempia euertit, sacra violauit & populatus
est: Sacerdotes indignis modis necauit; ministrosq;e impietatum
substituēs, peruersam illorū doctrinam publicari, & custodiri
iussit; deniq;e òne feritatis & sãuitiæ genus tā in Dei ministros,
quā in ceteros Catholicæ fidei cultores exercuit. Quæ omnia cū
manifesta publica, & notoria sint, cumq;e nobis plenè & legitime
constet, præsertim ex processu tēpore eiusdem se re. Gregorij
Papæ prædecessoris nostri confecto, & alijs quā plurimis docu-
mentis & grauissimis testimonijs Henricum quondam Regē,
& Henricum Condensem prædictos notorijè, & inexcusabilis
crimi-

crimini hæresis, & in hæresim relapsos, atque etiam hæretico-
rum fautoriè reos existere; Nos gladium vindictæ contra eos
pro officij nostri debito exerere coacti, vehemèter indolemus,
quòd illum in hanc prolem detestabilem, ac degenerem incly-
tæ Borboniorum familiæ, in qua spectatæ Religionis candor,
& virtutis decus, ac in sedem Apostolicam obseruantia omni
tempore emicuit, pro his sceleribus conuertere debeamus. Itaq;
in præcelso hoc folio & in plenitudine potestatis, quâ ipse Rex
Regum, & Dominus dominantium, licet nobis indignis tribuit,
constituti, auctoritate Dei omnipotentis, ac beatorum Petri &
Pauli Apostolorum eius, & nostra, ac de venerabilium fratrum
nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio,
pronunciamus, & declaramus Henricum quondam Regem, &
Henricum Condensem supradictos fuisse, & esse hæreticos, in
hæreses relapsos, & impœnitentes, hæreticorum quoque duces,
fautores, & defensores manifestos, publicos, & notorios, sicquæ
læse Maiestatis diuinæ reos, & orthodoxæ fidei Christianæ hos-
tes, ad eòd vt nulla possint se tergiuersatione, aut excusatione
defendere; ac proinde eos damnabiliter incurrisse in sententias,
censuras, & pœnas sacris canonibus, & constitutionibus Apосто-
licis, legibusq; generalibus, & particularibus contentas, ac here-
ticis relapsis, & impœnitentibus debitas, & specialiter eosdem
fuisse, & esse ipso iure priuatos, Henricum quondam Regem, vi-
delicet prætenso Nauarræ Regno, illiusque parte, quam adhuc
obtinuit, necnon Bearn: alterum verò Henricum, Condensi,
& vtrumq; eorumq; posteros omnibus, & quibuscunque alijs
Principatibus, Ducatibus, Dominijs, Ciuitatibus, & locis, feu-
disque, & bonis etiam emphyteoticis, & successioneibus, necnon
dignitatibus, honoribus, muneribus, & officijs, etiam Regijs, ac
iurisdictionibus, & iuribus, quæ de facto detinet, & ad quæ ius
quomodolibet habuerunt, seu prætendunt, eosdemque prop-
terea se illis reddidisse indignos, ac fuisse & esse inhabiles, & in-
capaces ad illa retinenda, & alia huiusmodi in posterum obti-
nenda. Ac pariter eos ipso iure priuatos, & incapaces, ac inhabi-
les ad succedendum in quibuscunq; Ducatibus, Principatibus,
Dominijs, & Regnis, ac specialiter in Regno Fræciæ, in quo tot
atrocia, & nefaria crimina patrarunt, ac regno ipsi annexis domi-
nijs,

nij, iurisdictionibus, & locis, cæterisq; omnibus bonis, & rebus prædictis, & ad illa aliâs quomodocunq; acquirendum, prout etiam ex abundantia, & in quantum opus est, nos illos, illorumque posteros priuamus in perpetuum, videlicet Henricû quondam Regem Regno Nauarræ, & illius parte ac Bearnî, & alterû Henricum Condensî, ac vtrunque, & eorum posteros alijs Principatibus, Ducatibus, Dominijs, Feudis, ac cæteris omnibus bonis, & rebus; nec non iure succedendi & acquirendi, alijsque prædictis vniuersis, & singulis: Ac etiam in perpetuum inhabilitamus eosdem, eorumque posteros ad illa, & ad successiõnem in quibusuis Principatibus, Ducatibus, Dominijs, Feudis, & Regnis, & signanter in Franciæ Regno, & illi annexis omnibus supradictis, supplentes omnes iuris & facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Quinetiam Proceres, Feudatarios, Vassallos, Subditos, & Populos regnorum, Ducatum, Principatum, & aliorum Dominiorum prædictorum, etiam alium superiorem nõ recognoscentes, ac cæteros omnes, qui illis quomodocunq; iurauerunt, à iuramento huiusmodi, ac omni profusus Dominijs, fidelitatis, & obsequij debito perpetuò absolutos esse, prout nos illos omnes tam vniuersè, quàm singulatim, auctoritate præsentium absoluimus, & liberamus; Præcipimusq; & interdiciamus eis vniuersis & singulis, ne illis, eorumvè monitis, legibus & mandatis audeant obedire: qui secus fecerint, eos excommunicationis sententia innodamus eo ipso. Cæterû eundem charissimum in Christo filium nostrum Henricû Francorum Regem Christianissimum per viscera misericordiæ Iesu Christi hortamur, rogamus ac etiam monemus, vt memor præstantissimæ fidei, & religionis Regum maiorum suorum, quam quasi hæreditatem longè ipso Regno potiore ab eis accepit, memor etiam illius iuramenti, quod in eius coronatione de exterminandis hæreticis solemniter præstitit, auctoritate, potestate, virtute atque animi magnitudine verè regia ad executionem tã iustæ huius sententiæ nostræ incumbat; vt scilicet in hoc quoque gratum se omnipotenti Deo exhibeat, & matri suæ Ecclesiæ obsequium debitum persoluat. Præterea omnibus venerab. fratribus nostris Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis per regnum Franciæ, Nauarræ, Bearnî, & alia prænomina
ta loca

ta loca constitutis in virtute sanctæ obedientie præcipimus, & mandamus, vt cum primùm harum literarum exempla ad eorum manus peruenerint, illa publicari faciant, & quantum in ipsis erit, ad effectum perducere curent. Volumus autem, quòd eadem præsentis nostræ literæ ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum, & in acie Campi Floræ de Vrbe, vt moris est, affigantur, & publicentur; quodq; earum exemplis etiam impressis, ac Notarij publici manu, & prælati Ecclesiastici, eiusuè Curia sigillo obsignatis eadem prorsus fides in iudicio, & extrà illud vbiq; gentium habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ pronuntiationis, declarationis, priuationis, inhabilitationis, suppletionis, absolutionis, liberationis, præcepti, interdicti, innodationis, hortationis, rogationis, monitionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit indignationem omnipotētis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo, Quingentesimo Octogesimo quinto, Quinto Idus Septembris, Pontificatus Nostri Anno Primo.

A: de Alexijs.

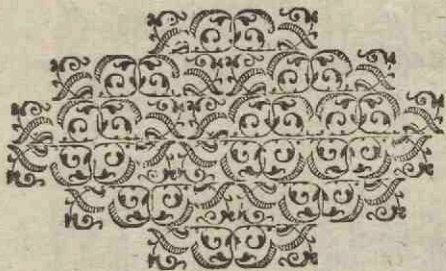
✠ *Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.*

Ego

- †
†
† Ego Io. Antonius Episcopus Tusculanus Card, Sancti Georgij.
†
†
†
† M. Sitticus Card. ab Altaemps.
† Ego In. Aualus Card. de Arag.
† Ego P. Card. Sanctacrucius.
† Ego Gulielmus Sirletus Card.
† F. Michael Bonellus Card. Alex.
† Ego Ludouicus Card. Madrutius.
† Ego Nicolaus Card. Senoneasis.
† Iul. Ant. Sanctorius Card. S. Seuerinæ.
† P. Card. Cæsius.
† Ego Hier. Card. Rust.
† Io. Hier. Card. Albanus.
†
† P. Card. Deza.
† Ego Ant. tit. SS. Io. & Pauli Card. Carafa.
† Io. Ant. Card. SS. Quatuor.
† Ego Io. Bap. Card. S. Marcelli.
†
†
†
†
† Ego Aug. Card. de Verona.
† Ego Vin. Card. Montis Regalis.
†
† M. Card. S. Stephani
† Scipio Card. Lancellotius.
†
† Ferd. Car. de Medicis:
† Phil. Vast. Card. Cam.
†
†
† Ego Vincentius Card. Gonzaga
† Ego Franciscus Card. S. fortia S. Nicolai.
†
† Alexander Card. de Montealto,

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, indictione decimatertia, Die vero vigesima prima mensis Septembris, Pontificatus sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ Quinti Anno primo, Retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Basilica Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ per nos Hieronymum Lucium, & Nicolaum Tallietum sanctiss. D. N. Papæ Curs.

Io. Andreas Panizza Mag. Curs.

Anno 1844
In diebus 20 Junii
Diebus 20 Junii
In diebus 20 Junii
In diebus 20 Junii
In diebus 20 Junii
In diebus 20 Junii
In diebus 20 Junii
In diebus 20 Junii
In diebus 20 Junii
In diebus 20 Junii
In diebus 20 Junii

J. Andreæ Pank. Mag. Conf.

